

Zwitsers oefengeweld op AXALP Range

Zwitsers oefengeweld bij Axalp

Het oefenen met scherp geschut in Zwitserland is iets speciaals. Waar anders kun je een schiet-range vinden in alpine omgeving ? De 'Ebenfluh' schiet-range nabij Axalp is de ultieme locatie voor trainingsdoeleinden voor de Zwitserse Luchtmacht. Daarnaast is er tevens een unieke toeschouwers zone voor select publiek. Oorspronkelijk voor VIP's en een paar journalisten, maar door de jaren heen uitgegroeid tot een paradijs voor fotografen en zeker, de foto's zijn ontzagwekkend !

Laten zien dat je er bent

Het zoveelste jaar ingaand, lijkt het er op dat de oefeningen blijven doorgaan alsof er geen vragen zijn rond de noodzakelijkheid of kosten. En vragen zijn er, maar de autoriteiten lijken de kneepjes te kennen voor wat betreft de presentatie richting de bevolking. Kijkend naar de vervanging van de F-5 Tiger wordt deze gehele kwestie rond het vervangen van de fighters in een breder perspectief gezet. De Zwitserse Luchtmacht onder commando van Luchtmacht commandant Walter Knutti ziet zichzelf geplaatst voor de uitdaging om het hoe en waarom te verklaren aan het Zwitserse volk, en ondertussen de politici te informeren en met hen te onderhandelen welk toestel geschikt is en zou moeten worden gekozen. Een goede presentatie over het waarom Zwitserland een nieuw vliegtuigtype nodig heeft en de vraag hoeveel dan wel lijkt daartoe noodzakelijk. Men schetst eerst dat de Zwitserse Luchtmacht een capabel instrument is, en dat is het zeker. Men is zich er ten volle van bewust dat de Axalp scherp schiet oefeningen op Ebenfluh een geweldige demonstratie is van hun kunnen. Daarom draagt de oefening de eigenaardige naam 'fliegerdemonstratie' alsof men daarmee wil aangeven dat het in de eerste plaats een demonstratie is voor het publiek. Maar de Zwitsers zijn zeer serieus, bekend om hun precisie. Ze zijn in staat zo'n oefening te presenteren met publiek en dat alles binnen de veiligheidsnormen.

Indrukwekkende range

De Ebenfluh schiet-range ligt op 6.614ft (2.321m). Als je lef hebt te voet te bereiken vanaf Axalp (dorp) startend zeer vroeg in de morgen in het donker. Of je moet het geluk hebben te worden uitgenodigd en per Zwitserse Super Puma naar boven te worden gevlogen vanaf Meiringen. In dat geval is zo'n zes minuten vliegtijd vereist maar je moet dan gekozen worden om een bepaalde reden. Zo'n 300 VIP's en 30 journalisten ongeveer worden geaccrediteerd. Het is het waard ! Zowel de F-5E Tigers en de F/A-18 Hornets werden ingezet en oefenden zich in het schieten en/of afwerpen van flares. De aanvalsvliegtuigen gebruiken de kanonnen gemonteerd in de neus op 20 foot (6 meter) brede oranje doeken als doel. In het centrum van de range bevindt zich een controle-toren en dit punt wordt 'Ebenfluh' genoemd. Vanaf deze toren kunnen de doelen heel goed worden geobserveerd, maar om veiligheidsredenen wordt eigenlijk het gehele terrein goed in de gaten gehouden.

Toeschouwers zijn niet alleen gesitueerd op Ebenfluh, maar tevens op een tweede bergtop locatie genaamd 'Tschingel' van waaraf vanuit een andere hoek en onder andere lichtcondities kan worden gefotografeerd. Dit is een griezelige plek, want achter je bevindt zich een gammel hekje en een zeer steile en diepe afgrond van vele tientallen meters, en op een bepaalde plaats zal dat de 100 meter benaderen. Een derde locatie ligt iets lager in de vallei, en heeft de naam 'Brau', een stuk makkelijker te bereiken hoewel, niet alle vliegtuigen komen hier voorbij. De twee hoog gelegen observatie plaatsen en de lager gelegen plek zijn met elkaar verbonden met een smal paadje. Op het 'uur u' lijken de straaljagers uit het niets te verschijnen vlak boven het wandelpad, vliegend over de range. De vliegtuigen vangen hun vlucht aan vanaf Payerne (meer van Genève) of vanaf Meiringen (centraal Zwitserland / Brienzmermeer) of vanaf het zuidelijke Sion in het kanton Wallis. De piloten worden exact geïnformeerd hoe ze moeten aanvliegen, ze moeten hun doel zeer snel localiseren en dan treffen.

Procedures zijn zeer strikt om te voorkomen dat kogels mogelijk in een verkeerde richting worden afgevuurd. Zoekend naar de juiste hoogte en aanvalshoek en dan het richten op de doelen brengt de vliegtuigen in attractieve posities om ze te fotograferen, ten opzichte van de bergen op de achtergrond. Topsnelheden van de toestellen met een rotsachtige achtergrond vraagt ervaring van de fotograaf. Niet zelden vervolgt een straaljager na het afvuren van de patronen zijn weg op de kop (cockpit naar beneden) om op die wijze de vallei te verlaten en zich in het dal eronder te storten. Nadat de afzonderlijke toestellen hun opdracht hebben vervuld trakteert het demoteam de 'Patrouille Suisse' het publiek op een aantrekkelijke fly-pass. Deze piloten zijn over het algemeen het hele jaar door uitsluitend bezig met het uitvoeren van de aerobatics tijdens shows, maar moeten daarnaast wel hun schietvaardigheid onderhouden net als de andere piloten.

Tussen de vluchten door zijn de Super Puma's bezig met mensen op en neer te vliegen, en om veiligheidsredenen worden de tickets half doorgescheurd en ingenomen. Bij de terugvlucht wordt dan de tweede helft van het ticket ingenomen en heeft men een controle mogelijkheid op aantal en namen wat wordt teruggevlogen. De Super Puma's konden nog tijdens de oefening hun werk in praktijk brengen, ze brachten veel gewone toeschouwers mee terug vanaf de berg op een moment naar later bleek dat de oefening was afgebroken die dag vanwege snel verslechterende weersomstandigheden waarbij het te gevaarlijk werd om als bergwandelaar de terugtocht te voet te aanvaarden. De oudere Alouette III manifesteert zichzelf wonderwel met het transporteren van materiaal aan een kabel onder het toestel, vanaf Meiringen naar Ebenfluh en vice versa.

Controle op het luchtruim

Na de spectaculaire vertoning van de toestellen op de 'vliegerdemonstratie' vestigt de Luchtmacht opnieuw de aandacht op de vervangingsslag. Zwitserland kent eerdere uit dienst names van toestellen zoals de verouderde Hunter en Mirage III.

De aanvals squadrons houden zichzelf momenteel staande met 33 F/A-18 Hornets en een in getal afnemend aantal F-5E Tiger II's (ongeveer 54 exemplaren). Kritici vragen zich af of er een noodzaak is voor meer toestellen of dat men het af kan met de 33 huidige Hornets ? Het antwoord moet zijn nee, volgens diegenen die begrijpen hoe waardevol de neutrale positie van Zwitserland is. Kritici roepen ook dat Zwitserland geen natuurlijke vijand heeft en het ondenkbaar is dat buurlanden zullen binnenvallen op Zwitsers grondgebied. Aan de andere kant kan een land zonder ruggengraad moeilijkheden gaan opleveren nationaal, of binnen Europa. Controle over het luchtruim is daarvan een goed voorbeeld. Met vier Hornets op 14 uur QRA (Quick Reaction Alert) kunnen indringers in het luchtruim binnen minuten worden onderschept. Hoeveel vliegtuigen heb je nodig om het systeem draaiend te houden ? Specialisten denken aan een minimum van 66, maar 75 zou een comfortabelere positie betekenen. De luchtmacht vergelijkt in hun presentatie qua tijdspad de 30-jarige F-5 Tiger met een Ford Capri en de avionica met een computer met twee floppy drives, om aan te geven hoe geavanceerd de Tiger nog is in hun optiek. En eerlijk gezegd kan het type inderdaad niet onder alle weersomstandigheden of 's nachts opereren en zo zul je de capaciteit als ouderwets moeten erkennen.

'Chef der Armee' Roland Nef vestigt de aandacht op 295 live-missies om vliegtuigen te controleren en 23 onderscheppingen afgelopen jaar dus er is genoeg werk aan de winkel in het luchtruim. Een passagier van een airliner (zonder dat hij wist dat er een mogelijk probleem was ontstaan) reageerde verrast. 'Ik wist niet wat ik zag, een Hornet van de Zwitserse Luchtmacht kwam zo'n 30 seconden vlak naast ons vliegen, dook toen even onder ons toestel en verdween daarna weer uit het zicht'. Een controle uitgevoerd om een mogelijke calamiteit of zelfs drama te kunnen voorkomen, vermoedelijk op verzoek van de bemanning van de airliner. Luchtruim bewaking heeft er tegenwoordig een complexe dimensie bij gekregen met de mogelijkheid van terroristische aanvallen. Geneve bijvoorbeeld is een geliefde conferentieplaats, en tijdens (inter)nationale bijeenkomsten van formaat wordt het luchtruim hermetisch afgesloten en bewaakt. Ook steeds actueler worden ingewikkelder vormen van luchtverkeer van kleine vliegtuigjes inclusief UAV's of zweefvliegtuigen zonder communicatie die gevaarlijke momenten kunnen opleveren in het vliegverkeer.

TTE

Bundsrat Mr. Schmid verklaarde dat de luchtmacht van essentieel belang is en blijft terwijl de politiek die mensen die klagen over geluidsoverlast omarmt, en in gesprek blijft met hen. Het Tiger vervangingsprogramma genaamd (TTE of Tiger Teil Ersatz) is in ontwikkeling en evaluatie van mogelijke vervanging is gaande. De focus is gezet op EADS, Dassault en Saab en oorspronkelijk ook op Boeing. Deze laatste is als optie afgefallen officieel, op 30 april 2008 en zo zal de keus moeten worden gemaakt tussen de Typhoon, Rafale en Gripen. De Zwitsers zoeken een formule door te kijken naar de kleinere landen binnen Europa zoals België, Finland, Noorwegen en met name Nederland ! 'Zij hebben daarnaast ook nog een leger, en een Marine', wordt aangevoerd. Nederland heeft wat dat betreft een naam als een goed geoliede machine met plannen voor de aanschaf van 85 stuks JSF, en men vindt ons land een

---

goede standaard als graadmeter voor de eigen Zwitserse behoeften.
Hopelijk, als één van de genoemde kandidaten bij de Zwitserse Luchtmacht in dienst is getreden bestaan de Axalp live-schietoefeningen nog. Het zou in elk geval hele nieuwe series uitstekende luchtvaartbeelden tot stand brengen.

Kees Otten & Wim Das
